

Fagsystem avl

Det har over flere år blitt jobbet med et system for å dokumentere egenskapene til våre harehunder og sette disse i et system som skal både kvalitetssikre og gjøre avl mer forutsigbart og riktig med tanke på å utvikle harehundrasene. Norsk Elghund Sort og Kleiner Münsterländer har tatt i bruk systemet. Dunker har også gått inn som testrase for harehundene.

På medlemsmøtet 15.1.2026 var Marte Wetten til stede for å presentere systemet i tillegg til at hun tok for seg avl og genetikk generelt. Det kom frem at det er kun 5 – 20% av egenskapene som er arvbare. Resterende kommer i hovedsak av miljø og bruk av hundene. Harehundrasene er små raser og avlet på få individer der jaktegenskapene har vært viktig. Dette har ført til det har kommet tilfeller av sykdom inn i rasene og i et system som Fagsystem må helse være et viktig element. Systemet er klargjort for helseopplysninger, men grunnet personvern og beskyttelse av oppdrettere og hundeeier blir helseopplysninger ikke tilgjengelig for den enkelte bruker. Det er pr i dag heller ikke noe krav om at helseopplysninger skal registreres, så systemet er mangelfullt på dette området.

En viktig del av Fagsystem er beregningsmodellen på avlsverdi. Dette er en beregningsmodell som tar hensyn til flere individer i et kull og man mener da at f.eks søsken i ett kull har tilnærmedesvis like jaktlig egenskaper og det er vilkårlig hvilken hund som brukes i avl. Selv om den teoretisk beregning sier dette, vil det være vanskelig å selge valpe fra tisper som ikke er jaktpremiert og helst champion.

En annen utfordring man ser er at det er kun en liten del av hundene i en rase som går på jaktprøver og de som går jaktprøver går ofte mange. Det stilles derfor spørsmål om dataene i systemet er valide for rasene da det mest sannsynlig hunden som har kommet til de beste driverne som gir grunnlag for avlen og ikke hele rasen.

Så langt finnes det ingen konkrete resultater av systemet og det er ikke fremlagt noe rapport om erfaringer. Det som kan sies er at når alle jaktrapporter registrert i ett system vil det lett tilgang til rapporter, statistikk med mer som for et avlsråd vil lette arbeidet med å finne de rette kombinasjonene ved en planlagt parring. Dataen kommer imidlertid fra registrert jaktrapporter lagret i Dogweb hos NKK, så bedre rapporter fra Dogweb vil også kunne ivareta mye av det som Fagsystem gir.

Utvikling og drift av systemet har en kostnad. Pr nå er kostnadsestimatet 250 tusen for å ta alle rasene inn i systemet. I drift vil systemet årlig kostand i størrelsesorden 210 tusen. Det er vel rimelig klart at kostandene må dekkes inn med økt medlemskontingent.

Vi skal på RS2026 ta stilling til om harehundrasene skal ta i Fagsystem Avl som et verktøy i fremtidig avlsarbeid og vi i Østfold Harehundklubb har 3 stemmer i denne avgjørelsen. Det er en viktig avgjørelse i og med at det er forholdsvis store kostander man forplikter seg til ved å stemme for å etablere Fagsystem Avl.

Styrets vurdering i saken er:

- Fagsystem vil gi en lett tilgang til informasjon om hunder og jaktprøveresultater med tanke på kombinasjoner for parring.
- Stor usikkerhet om verdien da det er kun 5 – 20% av genene som er arvbare
- Helseopplysninger må på plass og da rapporteres inn fra veterinær og ikke bare hundeier.
- Erfaringsgrunnlaget er for lite til å ta en beslutning.
- Vill Fagsystem bli brukt eller er det bare et «kjekt å ha» system
- Kan vi få de samme dataene fra NKK / Dogweb ved en utvikling av Dogweb
- Systemet har en vesentlig kostand og det må stilles spørsmål ved kost / nytte verdi.

Styrets innstilling er at Østfold Harehundklubb stemmer nei til å gå videre med Fagsystem Avl.